

Dent d'Orlu

Bigwall kiipeilyä Etelä Ranskassa

Tämän jutun kautta haluan kertoa "uudesta" kiipeilykohteesta, mutta myös rohkaista niitä kiipeilijöitä, jotka vielä arkailevat multi-pitch kiipeilyä. Yritän samalla antaa "kättä pidempää" tietoa ja vastauksia kysymyksiin, joihin itse törmäsimme matkaa suunnitellessamme.

----- O -----

Olemme Leenan kanssa kiipeilleet pitkiä (yli 200m:n) reittejä Itävallassa v.2005 ja ne muistot sekä fiilikset palaavat mieleen aina ajoittain. Viimevuosina olemme kiipeilleet enimmäkseen yhden kp:n sportti,- tai 2-4 kp:n multipitch reittejä lähinnä Etelä Ranskan kallioilla.

Luettuani useita kertomuksia Bigwall kiipeilystä mm. Yosemite'n upeista puitteista, heräsi ajatus olisiko Ranskassa mahdollisuus Bigwall – kiipeilyyn. Surffasin netissä pari päivää ja vanha sananlasku ” ei merta edemmäksi kalaan...” osoittautui taas paikkansa pitäväksi.

Dent d'Orlu – ”Orlun hammas” pulpahti esiin ja kyselyäni ranskalaisilta kiipeilijöiltä mielipiteitä kohteesta, sain poikkeuksetta positiivisia kommentteja. Syksyllä 2008 aloimme suunnitella Orlun visiittiä.

Vannoutuneena sporttikiipeilijänä päätin samalla hankkia itselleni ainakin jonkinlaiset tradikiipeilytaidot mahdollisten pitkien pulttivälien takia.

Dent d'Orlun sijainti

Dent d'Orlu (2222 m) sijaitsee Etelä Ranskassa, 130 km Toulousista etelään Andorran suuntaan. Lähin kaupunki on Ax-Les-Termes.

Orlun ”pääseinä” on North-Est, jonne ajetaan Orgeix ja Orlun kylien kautta (n.8 km D22 tietä Ax-Les-Termesistä).

Sportti ja trädi linjoja

”Orlun hammas” tarjoaa 54 pitkä reittiä, joista noin puolet on pultattuja !

Reitit ovat 4 - 25 kp:n linjoja, pituudeltaan 130 – 1150 m. Reiteistä useimmat ovat pääasiassa 12 -16 kp:n linjoja, pituudeltaan 400-700 m. Yhden pitchin pituus on yleensä 35 -45 m ja se on useimmiten varustettu n.10:llä lehtipultilla.

Ständien ankkurit on varustettu 3:lla lehtipultilla, joista kahdessa on nenärenkaat.

Reitit on tehty /uusittu pääsääntöisesti 2000 – luvulla, joten pultit ovat varsin laadukkaita.

Kiipesimme 2 päivää Orlun "North-Est" seinällä, tähän aurinko paistaa päivän aikana kiipeilijän takaa, joten se ei haittaa näkyvyyttä, mutta antaa bonusta päivälle.

Greidit ovat pääsääntöisesti 5b - 6a+ tasolla. Jos haluaa pysytellä kokonaan 5:n asteikolla, voi valita linjan, josta ensimmäinen 6a tulee vasta pitchin nro. 7 tai 8 kohdalla. Jos kaipaa vielä leppoisampaa linjaa 4 - 5b, löytyy siihenkin asteikkoon Orlusta muutama reitti.

Kivilaji on poikkeuksellisesti graniittia, joten trädilinjojen kohdalla voi huoletta ottaa camalotteja mukaan. Reitit ovat mielestäni selkeitä ja niin jalka kuin käsipaikatkin löytyvät suhteellisen nopeasti. Jalkapaikat kannattaa kuitenkin katsoa tarkkaan, sillä osassa seinämää on pienen pientä kuivaa sammal pintaa josta jalka lipeää varsin helposti. Greidit eivät mielestämme olleet ainakaan alakanttiin. Kiipesimme kahtena päivänä kahta linjaa joiden max greidit olivat 6a+ ja joissain kohdin se oli jo suht pielillä listoilla menemistä. Nettitopo versiossa nämä kohdat olikin nostettu plussalla ylöspäin.

Vaikka pulttausväli tuntui "Tapanilan seinään" verrattuna isolta ☺, ei tullut sellaista fiilistä, että täytyisi lyödä kamaa avuksi. Roudasin molempina päivinä kiilasettiä ja 3-4 kamua mukaan, mutta hilut ja helyt jäivät liiveihin.

Kohdat, jotka tuntuivat tiukemmilta olivatkin kiinteitä seinämäkohtia, joihin ei sitten kamaa olis voinut lyödäkään. Tätä taustaa vasten träditaitojen opettelu oli siis vähän turhaa..... no ei ne taidot hukkaan menneet.

Olen huomannut trädikiipeilyn olevan mukava lisä sportin rinnalla ja eihän sitä tiedä mihin seuraavaksi suunnistaa....

Katso aina seuraava pultti ennenkuin lähdet ja seuraa sitä liidin aikana !

Kun pulttiväli on pitkä, on riski ajautua pultin ohi suuri. Näin kävi Leenalle, joka ekana päivänä liidasi 2:s osuuden. Siitä tuli sitten semmoinen 8-10 m:n seikkailu edellisestä varmistuksesta, 6a+ osuudella.

Jossakin, vaikka mielestäni hyvin harvassa kohdin, on vaikea nähdä seuraava pulttia. Sitä seuraava pultti löytyy varmasti, joten suunta, jota lähdet kiipeämään hahmottuu varmasti. Pultti tulee varmasti näkyviin seuraavien metrien ajan, kunhan muistat katsoa / etsiä sitä!

Dent d'Orlu jakautuu 3:een sektoriin:

Sektori	Reittimäärä	kesk.pituus	kesk.greidi
Face Sud-Est	24 reittiä (19 sport /5 träd)	300-800m	5b..6a
Face Sud	11 reittiä (1 sport /10 träd)	700 m	5c/D+..6a/TD
Face Est	15 reittiä (6 sport /9 träd)	300-500m	5c/D+..6a/TD

Jos kaipaa tiukempaa greidiä voi valita reittejä, joissa tietyt kohdat ovat 6b+, 6c, 7a.

Lähestyminen

Lähestyminen Face Sud seinälle kestää 50 min ja Face Est seinälle omaa reittiään pitkin (Ascou – Lavail) n.1,5 h.

Lähestyminen oli North-Est seinälle n. 45 min ylämäki haikkausta. Tempo ekana päivänä oli ehkä innostuksesta johtuen turhankin kova. Maratoonaristakin tuntui, että takki oli jo tyhjä seinälle päästyämme. Seuraavana päivänä suoritettiin lähestyminen rauhallisemmin ja se antoi jo huomattavasti paremman fiiliksen koko päivälle.

Majapaikkamme oli Ax-Les-Termesissä, josta kallion parkkikselle kesti 5-10 min autolla. Tulopäivänä perjantaina kiipesimme ”lämppäriksi” 2 pitchiä / 80 m ”Teddy Bear” – reittiä, max. 6a+ . Lähestyvän sadepilven takia kuitenkin päätimme laskeuta, vaikka tarkoitus oli kiivetä vielä 1-2 pitchiä.

Lauantaina heräsimme ajoissa ja suunnittelimme kiipeävämme leppoisan 400 m:n linjan kokonaan. Kun tulimme kalliolle, siellä olikin jo kaksi köysikuntaa, joista molemmat meidän suunnittelemissamme reiteillä.... höh ! ☹

No ei kun seuraavalle sitten vaan, (” Alabets” 6a+ max) greidi vähän tiukempi, mutta tähtireitti kuitenkin. Koska olimme vielä siinä käsityksessä, että trädikamaa joutuu mahdollisesti laittamaan johonkin, ja Leenalla vielä edellispäivän ”harhailu” mielessä, sovittiin, että minä liidaan kaikki pitchit. Varmistajan vaihtamisessa, kamojen siirtämisessä ym. meni kuitenkin sen verran aikaa, että pitchille No: 6 / 240m tultuamme kello oli jo 15.30 ja vaikka sää mitä mainioin oliärkevintä ruveta laskeutumaan. Tosi upea reitti ja päivä!

Korkean seinän fiiliksiä

Orlun seinämä sijaitsee luonnonkauniissa vuoristomaisemassa, jossa naapuri ”kukkuloiden” laet ovat n.2400-2500 m:n tasolla. Välissä vihreänä siintävä luonnonsuojelualue, jota halkoo kimaltelevana pari vuoristojokea. Tämä visualisoituu jo alkureiteillä, sillä seinämä alkaa laaksosta ylöspäin n. 500 m:n tasolta. Aitiopaikalla koet olevasi n. 4-5 pitchin kohdalla, jolloin ei vain edessä aukeava maisema sykäytä sinua, vaan myös suhteellisen pystysuora seinämä allasi antaa mahtavan ilmavan fiiliksen. Meidän kohdalla se vielä konkretisoitui kun viranomaisen valvontakopteri teki pari kertaa tarkastuslentoja - alapuolellamme !

Varustus

Vaikka olemme aikaisemminkin kiivenneet multi pitch –reittejä, asettaa bigwall kiipeäminen kuitenkin tietyn lisämausteen myös varustepuolelle.

Köydet: Koska yksittäisen pitchin pituus on jopa 45 – 50 m ja etäisyys laskeutumis ankkurille saatta olla pitkä, vaati kiipeäminen Orlussa 90-100 m:n köyden. Tämä tarkoittaa käytännössä tuplaköysi ratkaisua. Kiipeäminen suhteellisen suoraa pulttilinjaa tuplaköydellä tehtiin klippaamalla molemmat köydet jatkoon samanaikaisesti – siis samalla tavalla kuin kiipeäisi sinkkuköydellä. Tämä oli köysikäsittelyn ja varmistajan kannalta selkeintä ja helpointa. Kannattaa hankkia eriväriset köydet, helpompi muistaa kumpi puoli vedetään alas ja trädinä kiivettäessä selkeämpää klipata köydet erilleen / omille puolilleen.

Tupla köysillä operointi meni hyvin, vaikka käyttöä ei ennen matkaa keretty harjoittelemaan. Suomessa tilaamamme köydet eivät tulleet ajoissa vaikka tilasimme ne 2 kk ennen matkaa ! Onneksi Ranskassa pieni kiipeilykauppa hommasi köydet vajaassa viikossa.

Mikä solmu köyden päähän laskeutuessa?

Sain muutamalta expertiltä vinkin käyttää ”overhand knot” –solmua, joka on käytännössä ”puolikas ämmänsolmu” ja sitten n. 1 m vapaata köyttä jatkeeksi. Tätä solmua on käytetty etenkin Englannissa vuosikymmenten ajan tuplaköysikiipeilyn yhteydessä ilman ongelmia. Tuplalkalastajan teko tuntui työläältä ja siitä sanottiin, että se helposti jumiutuu. Ja onhan siinä riski , tekeekö sen aina oikein.

Arastelin kuitenkin ”overhand knotin” käyttöä ja kun verrattiin sitä kasi-solmuun, joka kiristyessään tulee ”palleromaiseksi”, aivan kuten overhand, todettiin eron olevan milleissä. Tuntui siis turvallisemmalta käyttää kasia, joka kulkikin reunojen, pensaiden, halkeamien ym. yli ja läpi mainiosti.

Käytännössä standillä köysi vedettiin alas, avattiin solmu ja pujotettiin se kahden nenärenkaan läpi ja kasisolmu päähän – tämä käytäntö oli nopeampaa ja helpompaa kuin pujottaa koko köysi läpi.

TÄRKEÄ LISÄYS ARTIKKELIN KIRJOITUKSEN JÄLKEEN:

”peruskasin” (hännät samaan suuntaan) vetolujuus on hyvin tehtynä riittävä, mutta huonosti tehtynä / löysänä vain 300 newtonia / 30 kg ! Tulemme itse siirtymään tupla overhandiin + n. 1 m vapaata häntää. Se on useassa artikkelissa todettu olevan ”varman päälle” niin kuivana kuin märkänäkin.

<http://www.needlesports.com/advice/abseilknots.htm>

Köydet solmussa...

Kun käytössä on 2x60 m köydet on hanskattavana 120 m köyttä. Se tuppaa menemään solmuun jos ei toimi huolella, ja eihän se ihan nuottien mukaan mennyt...

Ständiltä nro. 5 laskeuduttaessa köydet kerääntyivät n. 15 m alapuolella olevalle hyllylle ja jo ennenkuin sinne pääsin mulla oli sini-vihreä vyyhti purettavanani. Siinä meni n. 15 min köydessä roikkuen kun sitä ”trasselia” yritin purkaa. Tästä opittuani keräsin seuraavalla ständillä köyden (molemmat köydet yhdessä) 3:een

eri kieppiin ja heitin viimeisen kiepin alas tosi kauas kalliosta ja köydet kelautuivat nätisti alas seuraavalle ständille – oppia kantapään kautta...

Naapuri linjalla laskeutui 2 nuorta kaveria suht reippaalla tahdilla samanaikaisesti. Sillä tyylillä säästää rutkasti aikaa, mutta edellyttää sinkkuköyhtä ja suht samanpainoisia kiipeilijöitä tai sitten itsensä kiinnittämistä slingillä toiseen kiipeilijään. He ilmeisesti myös kiipeivät samanaikaisesti, mutta se on sitten ihan oma taiteen lajinsa...

Reput / Vesi / Energia:

Meillä oli kummallakin pienet 10-15 l reput joissa sisällä 1,5 -2 l:n ”letku pissapussi” vettä varten. Nestettä kului kiipeilyn aikana kummallakin n.1,5 l , lisäksi meillä oli 1 l vettä pänikässä lähestymisnousua varten – sekin meni kaupaksi. Mun reppuna oli versio , jossa sivussa lenkit jatkoja / kiiloja / kamuja – varten. Oli erittäin hyvä konsepti ! Energiapatukoita 4-5 kpl / henkilö. Energiaa tulis tankata näin aerobisen liikunnan alueella n. 40-60 g/ 1-1,5h – eli käytännössä vajaa patukka tunnissa. Tällä tahdilla ravinnon poltto pysyy hiilari puolella - eikä rasvanpolto puolella, joten mieliala säilyy virkeänä ja voimavarat kunnossa.

Repassa lisäksi varapaita, ohut sade/tuuli takki ja ensiapupakkaus.

Valjaat:

Pitkille kokopäivän kestäville reiteille kannattaa satsata mukaviin ja tarpeeksi selkää ja takareisiä tukeviin valjaisiin. Varsinkin minulla on selän kanssa hieman ongelmia ja Petzlin Calidris antoi vaativallekin käyttäjälle täyden tuen! Leena hankki BD:n Momentumit ja oli niihin tyytyväinen. Meidän kiipeämämme raittien ständit olivat osin hyllyjä, joissa voi rennoisti seistä ja osa suoralla seinällä listalla seisoen, joissa valjaiden merkitys korostuu.

Viestintä:

Köysikunnan keskenäinen viestintä oli jo aikaisemmilla MP-kiipeily kerroilla sovittu : Jos ” Ständi” / ” Saa kiivetä” –komennot eivät kuulu käytetään vastaavissa kohdissa: ”Yksi kunnan köyden nykäisy = Ständi, voit lopettaa varmistamisen” / ” Kolme kunnan köyden nykäisyä = Saa kivetä”. Se meni sitten siihen nykäisy viestintään, koska KP:n pitkä etäisyys, tuuli – joskin leppoisa ☺ ja jossakin kohdin se kopterin ääni esti kuuluvuuden. Naapuri linjalla käytettiin fiksusti repun hihnassa pientä radiopuhelinta, jolloin kommunikointi helpottuu ja selkeytyy merkittävästi. Taidetaan mekin hankkia ”vookit” seuraavaan Reissuun.

Orlun muut kiipeily paikat:

Orlu Le Pujol:

Vain noin 200 metriä ennen Dent d’Orlun Face-Est sektoria. 24 reittiä, useimmat 3-6 kp:tä keskimääräinen pituus 100-180 m ja greidi 5c - 6a+. Jotkut osuudet 6 c...7a.

Suurin osa sporttireittejä. Lähestyminen tieltä 20 min.

Orlu Riu Fred 7 b ... 8b :

Saman tien varrella, hieman ennen Dent d'Orluta oikealla puolella jokea on kovien poikien ja tyttöjen 1-2 kp:n sporttipaikka. 18 reittiä, josta 11 valmista 7b - 8b reittiä korkeudeltaan 20-45 m.

Ax-Les Termes alueen muut kiipeilykohteet:

Entreserres:

Ax- Les-Termesin lähellä 23 reittiä 4a-6c pituudeltaan 10-45m.

Bonascres:

Ax-Les- Termesin lähellä 23 reittiä 5b-7c, pituudeltaan 8...25m.

Quie de Sinsat, Aston:

Tarascon ja Ax-Les-Termesin välillä on 6 sektoria, 300 reittiä, 3a-8a, 15-400 m.

Bedeilhac:

Tarasconista hieman Massatin suuntaan on 4 sektoria, 275 reittiä 3c-8b+ , 15-250m.

Mistä topot?

Dent d'Orlun topokirja on erittäin hyvä ja suosittelen sen hankkimista ! Kirjan nimi: "La Dent d'Orlu" hinnaltaan 20 €, 128 sivua. Sen saa Ax-Les-Termesin kiipeilykaupasta / kirjakaupasta, molemmet ydinkeskustassa liikenneympyrän kohdalla.

Tai tilaamalla:

www.desert-dulac.com

www.livre-de-montage.com

www.ffme.fr

www.gaia-store.com

Samoista paikoista saa myös erittäin hyvän "Bedeilhac" -topokirjan, jos sinne suuntaa matkaansa.

Nettitopo saatavana sivuilta:

<http://escaladeups.free.fr/annuaire.php>

Huom!

Le Pujol topoa ei ole kirjassa, vain nettiversiona, jossa myös Riu Fred, Entreserres ja Bonascres topot ja hyvät lähestymis ja ajo-ojeet.

Miten matkustaa ja missä asua ?

Paras tapa on lentää Toulouseen, josta 130 km Ax-Les-Termesiin.

Toulouseen saa edestakaiset lennot n. 300 €:lla.

Sieltä vuokrauto ja yöpyminen joko:

Hotelli / apartementti Ax-Les-Termesistä :

Turisti info : www.france-voyage.com/en/

PUH : +33 5 61646805

Camping tai hyvätasoisien tuntuiset vuokramökit Orlun alueelta :

www.campings-midi-pyrenees.com/fr/camping/726-camping_municipal_d_orlu.html

P: +33561643009 / +33 5 61646188

Yleisinfoa alueesta (myös Camping, hotellit, ym):

www.ariege.com/orlu/index.html

Bonne Grimpee!

Markus Nyman